

Romoko pertsona ospetsuak

Romoren historian, hainbat esparrutan rol esanguratsuak bete dituzten figura garrantzitsuak nabarmentzen dira. Matias Romok XX. mendeko burgesia industrialia ordezkatu zuen, Bizkaiko lehen elkarte patronalaren sortzaileetako bat eta Abrako Itsas Klubaren sortzaileetako bat izan zelarik. Jesus Escauriaza buruzagi politiko eta soziala izan zen, Malatesta batailoi anarkistako komandantea izan zen eta faxismoaren aurka borrokatu zuen.

Gainera, Romoko emakumeek funtsezko papera izan dute, historia ofizialean ez bada ere. Nabarmentzekoak dira María Goiry, aldi baterako Getxon bizi izan zen madrildar pedagogo eta feminista, diktadurak "Espainiako pertsonarik arrikitsuenetakotzat" eta "iraultzaren sustrairik sendoenetakotzat" jo zuena, eta Dolores Sainz Isasi, bere aberastasunak gizarte ekintzetera bideratu zituen filantropa, Antzinako Nagusien Etxearen eraikitzea barne.

Proiektuaren hezkuntza-materiala
"Getxoko Natura eta Eraldaketa EkoSoziala"
(Getxoko Udala-Gizarte Kohesioa, 2022)

Zabalketa Elkarrekin koordinatutako proiektua,
Getxoko Udalak finantzatua eta
Ibarnagusien Etxearekin lankidetzan garatua

EGILEA: Zabalketa Elkarrekin eta Paco Blanco

ARGAZKIAK: Zabalketa eta Getxoko liburutegien tokiko bilduma

DISEINUA ETA MAKETAZIOA: Leming Diseinua

Zabalketaren webgunean eskuragarri, gaztelaniaz eta euskaraz: www.zabalketa.org

GETXO

ZENTZUMENETATIK

GURE HISTORIAREN IBILBIDEA

ROMO

Romo Getxoko auzo bat da, gizarte-mobilizazioaren historia aberatsagatik nabarmentzen dena. Ibilbide hau denboran zeharreko bidaia bat da, 1855ean padura eta hareatza zaharren desamortizazioarekin hasten dena eta 1960an amaitzen dena, auzoaren nortasunaren aitorten instituzionalarekin.

 Zabalketa

Getxo
bizi ezazu

1

Santa Eugenia Plaza

Plaza inguruan artikulatu da, historikoki, Erromoko gizarte-bizitza: eskola publikoak, jai-esparrua, gizarte-aldarrikapenak, kultura-jarduera, eliza... eta baita Etxe Merkeak ere. Azken horiek hirietara lan bila iristen ziren masen proletarizazio testuinguru batean sortu ziren.

5

Villa Plencia

Urbanizazio hau Antigo Golf izenez ezagutzen da, non lehen Real Sociedad de Golf de Neguri (1925-1974) zegoen. Bertan, Elvira Larrazabalek, Espainiako lehen emakume golfari profesionalak, bere karrerari ekin zion.

2

Ibaiondo Kalea

Ibaiondo, Errekagane eta Santa Eugenia kaleen arteko elkargunean "LA AURORA" -Metalurgica Romo (1900) fabrika zegoen. 45.000 m2 hartzen zituen, eta industria-instalazioak, etxebizitzak eta aisialdiko lekua zituen. Auzoaren eraketaren abiapuntua markatzen zuen.

6

Gobelaurre Kalea

Duela 160 urte, orain Erromo, Areeta, Santa Ana eta Pinueta hartzen dituen lursaila Lamiakotik La Avanzadaraino hedatzen zen harea higikorrezko padura batez erabat estalita zegoen.

7

Lope de Vega Kalea

Antzinako Nagusien Etxea eta Kultur Etxea (1934) Pedro de Asuak diseinatu zuen. Hasieran, kapera bat, eskola, parrokia-zinema eta dantza-taldeak hartu zituen, besteak beste. Bi eraispn-saiakera izan zituen, bata 80ko hamarkadan, eta bigarrena, behin betikoa, 2023an.

3

Santa Eugenia Kalea

Lehenengo eraikuntzak kale honen inguruan lerrotatu ziren. Eskuinaldean trenbideko langileen etxeak eta "casa alta" kokatu ziren, egungo 10 zenbakia. Ezkerraldean, fabrikaren eta "casa roja" edo langileen administrazio-instalazioak zeuden.

4

Arenas Club Parkea

Gobela ibaiak eragin handia izan du Getxoren garapenean. Denboran zehar, urak ureztatze, errotak, ikuztegiak eta eremuak mugatzeko erabili zen, nahiz eta bere ibilbideak aldaketa handiak esperimentatu dituen.

